

ГЕНДЕР. ЕКОЛОГІЯ. ЗДОРОВ'Я

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(Харків, 18–19 квітня 2019 року)

КРАСА Й ЗДОРОВ'Я ТІЛА: СУПЕРЕЧНОСТІ СТЕРЕОТИПІВ

*Не від голоду, не від любові, не від страху, не від злості
усі наші мучення, а від нашого тіла все зло на світі.*

Від нього й голод, і любов, і страх, і злість.

Л.М. Толстой

Протягом усієї історії людства залишалось актуальним питання: «Що означає життя людини?» Одна грань – це існування тіла, не підкріплене духовною субстанцією. Інша грань – це душа, що втілила свою ідею у форму. У житті кожної людини закладено два початки: ідеальний (духовний) і матеріальний (тілесний), взаємозалежні й взаємовиключні один одного. Не можна абсолютизувати матеріальну сторону, стверджуючи, що людина складається тільки з тіла, так само як неможливо ідеалізувати його психічну сторону, і затверджувати, що людина полягає тільки з душі. Тілесність має рух, який, з одного боку, виражає зовнішній прояв функції тіла, а з іншого, – втілює внутрішню енергію душі.

В історії філософії людська тілесність досліджувалася з позицій протилежностей: тілесне життя й тілесна смерть, тіло людини й інші, тіло й душа. Сучасні підходи розглядають тілесність через співвідношення родового й індивідуального буття. Новизна цих підходів визначається акцентами на особливому феномені, що займає простір між душею й тілом у її фізичному вираженні. Мова, безумовно, іде про тіло. Уявлення про красу тіла мінялося протягом того, які критерії знаходило людство у визначенні краси: співвідношення природи й гармонії, візуальне сприйняття предмета й симетрія, корисність і шкідливість.

Суперечливість сприйняття тілесної краси обумовлювалася пануючим у кожному конкретну історичну епоху впливом певних уявлень про сенс життя, про роль людини й жінки у світі й суспільстві, умов життєдіяльності, релігійної свідомості й соціальних архетипів. Ці міркування важливі з позицій необхідності розуміння того, де цей ідеал не суперечив догмату про здорове й гарне тіло.

В епоху Античності культивувалося спортивне тіло з розвинутою мускулатурою. Еталонами гарного тіла у греків стали скульптури Аполлона й Афродіти. У Середньовіччя релігійні норми дорівняли до гріха будь-які пишні форми й щоб уникнути покарання й анафеми, жінки стягали свої тіла твердими корсетами й постійно постилися, доводячи себе до виснаження й деформації фігури. В епоху Відродження гарним вважалося велике тіло зі шляхетними формами. У жінок повинні були бути широкі плечі, на тілі не повинна була бути видна жодна кістка. Надмірно росле тіло, так само як маленьке й худе, порушували канони краси. Художники обожнювали тіло, намагалися привести його до ідеальних форм, обґрунтовували його математичні пропорції. Стиль Рококо ідеалізував жіноче тіло з осиною талією, стягнуте корсетами. В XVIII–XIX століттях жінки знову стають стрункими, з більш вираженими формами. XX століття відзначається частими змінами уявлень про красу чоловічого й жіночого тіла: на початку століття культивувався здоровий спосіб життя й спорт; після другої світової війни ідеалом стає жінка невисока на зріст із округлими жіночними формами. Наприкінці століття спостерігалось посилення спротиву загальнозначущим культурним нормам: справжню революцію проводять жінки із занадто великим зростом, чоловічою фігурою та низькою вагою; поширюється бодібілдинг, а також всілякі дієти. Деякі культурні

практики можна інтерпретувати як такі, що зламують соціальну норму: нарощування м'яз під час бодібілдингу – це бажання вийти за межі традиційних поглядів на сприйняття тіла як традиційної норми.

Отже, сучасні уявлення про красу суперечать догмату про здорове тіло, що може привести до виродження суспільства, зниженню естетичного почуття, духовному зубожінню. Протилежні думки про красу тіла спричиняють серйозні демографічні наслідки: жінка не може народити нормальне здорове потомство, а чоловіки стають жінкоподібними. Залучення тіла в різні сексуальні, спортивні, модельні та інші проекції детерміновані саме зникненням тіла й надлишком засобів його стимуляції. Існує загроза, що якщо тіло віддадуть у цілковите володіння медикам, біореставраторам, програмістам, спортсменам, то воно «вийде із вживання», перестане бути джерелом природної краси й здоров'я, нагнітання й гармонії, втілення життя й інтимних переживань.

М.Фуко демонструє конструювання нових форм тілесної ідентичності як взаємозв'язок соціальних і тілесних практик. Тілесність з'являється як об'єкт і продукт соціальних впливів, як матеріал, на якому «рисуються» норми й закони. Тілесний канон завжди вказував на співвідношення внутрішнього переживаного образу власного тіла з ідеальним тілом «іншого», тілом-каноном. Дисциплінарне тіло – це вже не гарне тіло, а продукт: тіло індивіда – це знання, яке можна одержати про нього.

Людство серйозно затурбувалося наслідками впливу біотехнологій на тілесну ідентичність і причини її трансформації. Клонування розглядається як остання стадія історії моделювання тіла, демонструється, що моделювання тіла на рівні генетичного коду як кібернетичного протеза дозволить продовжити тіло нескінченно за рахунок його самого, оскільки саме тіло являє собою лише нескінченну серію протезів.

Висновки. У пошуках ідентичності сучасна людина виявилася в ситуації онтологічної й аксіологічної невизначеності. Нав'язування тілу заданих твердих рамок суперечить природі людини, провокує втрату ідентичності тіла. Основними критеріями краси й здоров'я тіла повинні залишатися: дотримання принципу «не нашкодь»; підтримка природної, натуральної краси; здоровий спосіб життя; гармонія й відповідність внутрішньої й зовнішньої краси.

Гражданов Б. Р.,

Харківський національний медичний університет

ПРОБЛЕМА ПИТНОЇ ВОДИ В УКРАЇНІ

На цей час усе актуальніше постає питання забезпечення питною водою населення земної кулі. Погіршення якості та зменшення кількості згубно відображається стані здоров'я населення. Вода, як природний ресурс, використовується в багатьох сферах виробничої та продовольчої діяльності, що надає їй статус невід'ємної частини сучасного людства. Задля збереження запасів питної води необхідна розробка загальних правил користування й раціонального використання водних ресурсів Землі [2].

Метою нашого дослідження є аналіз та узагальнення сучасних екологічних проблем у галузі питного водопостачання в Україні.

Відповідно до ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», питна вода, призначена для споживан-